

KOMENDA GŁÓWNA
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
BIURO SZKOLENIA

**PROGRAM SZKOLENIA
DOSKONALĄCEGO
DLA FUNKCJONARIUSZY PEŁNIĄCYCH
SŁUŻBĘ W PODZIALE BOJOWYM
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
UDZIELANIE WSPARCIA PSYCHICZNEGO NA
MIEJSCU ZDARZENIA**

Warszawa 2016

Opracowanie merytoryczne – psychologzy Państwowej Straży Pożarnej:

- ✓ mł. kpt. Joanna Pluczyńska,
Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu;
- ✓ sekc. Magdalena Boike,
Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku.

Konsultacja merytoryczna:

- ✓ psychologzy realizujący zadania Systemu Pomocy Psychologicznej w PSP:
 - mł. kpt. Tomasz Fedko, KW PSP w Gorzowie Wielkopolskim,
 - mł. kpt. Magdalena Jaźwińska, SP PSP w Bydgoszczy,
 - mł. kpt. Anna Piórowska, KW PSP w Toruniu,
 - sekc. Dorota Reterska, KM PSP w Ostrowie Wielkopolskim,
 - Małgorzata Kurek, KW PSP w Szczecinie,
 - Iwona Skórzewska, KW PSP w Gorzowie Wielkopolskim,
- ✓ szkoły i komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej.

Konsultacja metodyczna:

- ✓ Magdalena Stajszczak, Naczelnik Wydziału Programów Kształcenia, Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego w Biurze Szkolenia Komendy Głównej PSP.

Spis treści

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO - WYCHOWAWCZE	4
1. Cel szkolenia	4
2. Sylwetka absolwenta	4
3. Warunki przyjęcia na szkolenie	4
II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO	5
1. Organizacja szkolenia	5
2. Zalecenia i wskazówki metodyczne	5
3. Plan nauczania	6
III. TREŚCI NAUCZANIA	7
1. Wsparcie psychiczne na miejscu zdarzenia - podstawowe informacje	7
2. Zasady udzielania wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia	8
3. Wsparcie psychiczne udzielane dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym	9
LITERATURA	10
ZAŁĄCZNIK - ankieta ewaluacyjna	11

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2016 r.

ZATWIERDZAM
ZASTĘPCA KOMENDANTA GŁÓWNEGO
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
.....
nadbryg. Gustaw Mikołajczyk

I. ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNO – WYCHOWAWCZE

1. Cel szkolenia

Celem szkolenia jest poszerzanie wiedzy oraz rozwinięcie umiejętności z zakresu udzielania wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia.

2. Sylwetka absolwenta

Po ukończonym szkoleniu słuchacz powinien:

a. w sferze poznawczej:

- charakteryzować potrzeby osób poszkodowanych na miejscu zdarzenia;
- identyfikować reakcje na zdarzenia traumatyczne;
- wyjaśniać potrzebę udzielania wsparcia psychicznego;
- omawiać zasady udzielania wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia;
- charakteryzować specyficzne formy zachowań wspierających z uwzględnieniem tego, do kogo wsparcie jest kierowane;
- wskazywać dostępne formy profesjonalnej pomocy psychologicznej dla osób jej potrzebujących.

b. w sferze praktycznej:

- organizować wsparcie psychiczne na miejscu zdarzenia;
- udzielać wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia;
- dostosować formę udzielanego wsparcia do potrzeb odbiorcy;
- prezentować zachowania / postawy oraz formułować komunikaty wspierające dzieci, dorosłych, osoby starsze;
- prezentować zachowania / postawy oraz formułować komunikaty wspierające osoby niepełnosprawne.

c. w sferze motywacyjnej, mieć ukształtowane postawy:

- otwartości na potrzeby osób uczestniczących w działaniach ratowniczych;
- świadomości znaczenia udzielanego wsparcia psychicznego;
- gotowości do udzielania wsparcia psychicznego.

3. Warunki przyjęcia na szkolenie

Szkolenie dedykowane jest dla wszystkich funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej biorących udział w działaniach ratowniczych-gaśniczych.

II. REALIZACJA PROCESU DYDAKTYCZNEGO

1. Organizacja szkolenia

- a. Szkolenie jest realizowane w ramach doskonalenia zawodowego strażaków podziału bojowego Państwowej Straży Pożarnej, według harmonogramu opracowanego przez psychologa komendy wojewódzkiej lub szkoły Państwowej Straży Pożarnej, zatwierdzonego odpowiednio przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej lub komendanta szkoły Państwowej Straży Pożarnej.
- b. Podstawą organizacji procesu dydaktycznego jest plan nauczania. Podstawową formą nauczania jest lekcja, której odpowiada jedna godzina dydaktyczna trwająca 45 minut.
- c. Zajęcia należy prowadzić w grupach do 20 osób.
- d. Szkolenie prowadzone jest przez psychologa zatrudnionego w Państwowej Straży Pożarnej.
- e. Uczestnicy potwierdzają udział w szkoleniu podpisem na liście obecności zawierającej następujące dane: stopień, imię i nazwisko, nazwę jednostki oraz stanowisko osoby uczestniczącej w zajęciach.
- f. Uczestnicy szkolenia otrzymują zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, zgodne ze wzorem określonym w załączniku nr 1. Zaświadczenie wydaje odpowiednio właściwy ośrodek szkolenia w komendzie wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej lub szkoła Państwowej Straży Pożarnej.
- g. Po zakończeniu szkolenia jego uczestnicy wypełniają ankietę oceniającą szkolenie oraz sposób prowadzenia zajęć. Wzór ankiety ewaluacyjnej określa załącznik nr 2.

2. Zalecenia i wskazówki metodyczne

- a. Zajęcia należy prowadzić w formie warsztatu, obejmującego m.in.: mini wykład, dyskusje, ćwiczenia, materiały filmowe przedstawiające przykłady z zakresu udzielania wsparcia psychicznego.
- b. Prowadzący zajęcia w trakcie realizacji tematów przewidzianych w planie nauczania, powinni zwracać uwagę na:
 - poprawną terminologię,
 - poprawne wykonywanie i podsumowywanie ćwiczeń,
 - zbieranie informacji zwrotnych od uczestników szkolenia,
 - wykorzystanie przykładów związanych ze służbą,
 - kształtowanie odpowiednich umiejętności, postaw, zachowań i motywacji.
- c. W trakcie szkolenia należy zapewnić warunki do realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych, poprzez:
 - przestrzeganie zasad nauczania,
 - łączenie metod asymilacji wiedzy z metodami samodzielnego dochodzenia do wiedzy.
- d. Zajęcia powinny być realizowane w pomieszczeniach zapewniających odpowiednie warunki higieny szkolnej oraz zaopatrzonych zarówno w proste, jak i techniczne środki dydaktyczne (np. tablica lub flipchart, rzutnik, komputer).
- e. W toku szkolenia prowadzący powinien sprawdzać uwagę słuchaczy poprzez np.: moderowanie dyskusji, analizę przypadku.
- f. Prowadzący szkolenie powinien przygotować dla słuchaczy wykaz miejsc, w których oferowana jest profesjonalna pomoc psychologiczna, na terenie danego powiatu/województwa.

3. Plan nauczania

L.p.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Wsparcie psychiczne na miejscu zdarzenia – podstawowe informacje	1	-	1
2.	Zasady udzielania wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia	1	-	1
3.	Wsparcie psychiczne udzielane dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym	1	1	2
RAZEM		3	1	4

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

III. TREŚCI NAUCZANIA

1. Wsparcia psychiczne na miejscu zdarzenia – podstawowe informacje – 1T

Materiał nauczania:

- potrzeby osób poszkodowanych na miejscu zdarzenia;
- człowiek w sytuacji traumatycznej;
- wsparcie psychiczne dla osób poszkodowanych – zasady ogólne.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wymienić potrzeby osób poszkodowanych na miejscu zdarzenia;
- scharakteryzować typowe reakcje i zachowania osób poszkodowanych w sytuacji traumatycznej;
- uzasadnić potrzebę udzielania wsparcia psychicznego osobom uczestniczącym w zdarzeniu;
- scharakteryzować podstawowe komponenty wsparcia psychicznego (informacyjny, emocjonalny, praktyczny).

2. Zasady udzielania wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia – 1T

Materiał nauczania:

- procedura 22 – zasady udzielania wsparcia psychicznego;
- profesjonalne formy pomocy psychologicznej.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- omówić zasady udzielania wsparcia psychicznego;
- wskazać dostępne formy profesjonalnej pomocy psychologicznej dla osób jej potrzebujących.

3. Wsparcie psychiczne udzielane dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym – 1T, 1P

Materiał nauczania:

- wsparcie psychiczne udzielane dzieciom i młodzieży;
- wsparcie psychiczne udzielane osobom starszym;
- wsparcie psychiczne udzielane osobom niepełnosprawnym.
- wsparcie psychiczne udzielane osobom z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi.

Cele szczegółowe:

W wyniku realizacji tematu słuchacz powinien:

- wytłumaczyć zasady udzielania wsparcia psychicznego dzieciom i młodzieży;
- wytłumaczyć zasady udzielania wsparcia psychicznego osobom starszym;
- wytłumaczyć zasady udzielania wsparcia psychicznego osobom niepełnosprawnym;
- wytłumaczyć zasady udzielania wsparcia psychicznego osobom z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi;
- zaprezentować zachowania / postawy oraz komunikaty wspierające dzieci i młodzież;
- zaprezentować zachowania / postawy oraz komunikaty wspierające osoby starsze i niepełnosprawne.

LITERATURA

1. Dudek B., „Zaburzenia po stresie traumatycznym. Cena strachu”, Wyd. GWP, Gdańsk 2003.
2. Geldard K., D., „Rozmowa która pomaga. Podstawowe umiejętności terapeutyczne”, Wyd. GWP, Gdańsk 2005.
3. Greenstone James L., Leviton Sharon C., „Interwencja kryzysowa”, Wyd. GWP, Gdańsk 2004.
4. Hetherington A., „Wsparcie psychologiczne w służbach ratowniczych”, Wyd. GWP, Gdańsk 2004.
5. James R. K., Gilliard B. E., „Strategie interwencji kryzysowej”, Wyd. PARPA, Warszawa 2005.
6. Keirse M., „Smutek, strata, żałoba”, Polwen, Radom 005.
7. Krakowiak P., „Strata, osierocenie i żałoba. Poradnik dla pomagających i osób w żałobie”, Wyd. Via Medica, Gdańsk 2008.
8. Kubacka-Jasiecka D., „Interwencja kryzysowa. Pomoc w kryzysach psychologicznych”, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010.
9. Sideris E., Paczulski-Jałowińska B., „Pierwsza pomoc psychologiczna udzielana dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym”, Na ratunek. Numery 1, 2, 3, 4/2007; 1, 2, 3,4/2008; 1, 3/2009.
10. Strelau J., Zawadzki B., Kaczmarek M. (red.), „Konsekwencje psychologiczne i terapia”, Wyd. Scholar, Warszawa 2009.
11. „Zasady organizacji ratownictwa medycznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym. Procedura 22 – Zasady udzielania wsparcia psychicznego”, KG PSP 2013.

.....
(pieczęć podłużna)

ZAŚWIADCZENIE

.....
(imię i nazwisko)

urodzon dnia r.

w woj.

ukończył

szkolenie doskonalące

**dla funkcjonariuszy pełniących służbę w podziale bojowym Państwowej Straży Pożarnej
– udzielanie wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia**

przeprowadzone w

w dniu r.

według programu z dnia

zatwierdzonego przez

.....

....., dniar.
(miejsowość)

Nr

ORGANIZATOR

.....
(pieczęć, podpis)

L.p.	Temat	Liczba godzin		
		T	P	R
1.	Wsparcie psychiczne na miejscu zdarzenia – podstawowe informacje	1	-	1
2.	Zasady udzielania wsparcia psychicznego na miejscu zdarzenia	1	-	1
3.	Wsparcie psychiczne udzielane dzieciom, osobom starszym i niepełnosprawnym	1	1	2
RAZEM		3	1	4

T – zajęcia teoretyczne, P – zajęcia praktyczne, R – razem

Nazwa szkolenia:

.....

Data i miejsce szkolenia:

.....

ANKIETA OCENY SZKOLENIA*Szanowni Państwo!*

Informacje, które zostaną uzyskane z niniejszej ankiety, posłużą jako wskazówki do podniesienia poziomu szkolenia, w którym Państwo uczestniczą, a także skuteczności i atrakcyjności następnych szkoleń. Uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi na wszystkie pytania oraz wpisanie uwag, które mogłyby wpłynąć na podniesienie jakości szkolenia, w którym Państwo uczestniczyli. Udzielając odpowiedzi proszę dokonać oceny, zaznaczając właściwą liczbę, zgodnie z opisaną poniżej skalą:

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

1. W jakim stopniu ukończone szkolenie spełniło Pani/Pana oczekiwania?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

2. Jak ocenia Pani/Pan przydatność zdobytych informacji pod względem podnoszenia własnych kompetencji i umiejętności?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

3. W jakim stopniu uzyskane informacje pogłębiły Pani/Pana wiedzę z omawianego na szkoleniu obszaru?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

4. Czy nabyte na szkoleniu kompetencje wykorzysta Pani/Pan w życiu zawodowym?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

5. Jak ocenia Pani/Pan przygotowanie merytoryczne osoby prowadzącej szkolenie?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

6. Jak ocenia Pani/Pan sposób przekazywania informacji przez prowadzącego szkolenie?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

7. Jak ocenia Pani/Pan szkolenie od strony organizacyjnej?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

8. Jak ocenia Pani/Pan ogólną atmosferę ukończonego szkolenia?

Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Słabo	Bardzo słabo
5	4	3	2	1

9. Inne uwagi i sugestie:

.....

.....

.....

.....

10. Jakie inne treści Pani/Pana zdaniem powinny być uwzględnione w kolejnych szkoleniach tego typu?

.....

.....

.....

.....

METRYCZKA

Proszę wstawić X w odpowiednią kratkę.

Płeć

- Kobieta
- Mężczyzna

Wiek

- do 25 lat
- 26-30 lat
- 31-39 lat
- 40-49 lat
- powyżej 50 lat

Staż służby/pracy

- 0-3 lata
- 4-10 lat
- 11-15 lat
- 16-20 lat
- 21-25 lat
- 26-30 lat
- powyżej 30

Dziękuję za wypełnienie ankiety!